

Bilaga 1 – Redovisning av enkät till läkare, sjuksköterskor och läkarsekreterare

Bakgrund

Som en del av granskningen genomfördes en enkätundersökning om hur systemet VAS används och hur användarna upplever att VAS fungerar.

Undersökningen bestod av en enkät som riktade sig till läkare och sjuksköterskor och en annan som riktade sig till läkarsekreterare.

De enheter som omfattades var verksamhetsområdena medicin, barn och kvinna, psykiatri samt hälsocentralerna Odensala, Sveg, Z-gränd och Åre.

Enkäten sändes till

- 110 läkare, varav 78 besvarade enkäten vilket ger en svarsfrekvens på 71 procent (72 gav fullständiga svar)
- 179 sjuksköterskor, varav 136 besvarade enkäten. Svarsfrekvens bland sjuksköterskorna blev således 76 procent (120 gav fullständiga svar)
- 60 läkarsekreterare, varav 52 kom med fullständiga svar på enkäten. Det motsvarar en svarsfrekvens på 87 procent.

Enkäterna genomfördes som web-enkät under perioden v 4 – v 11.

Med enkäten var syftet att få en bild av hur systemet VAS används och hur användarna upplever att VAS fungerar. De funktioner i VAS som valdes att fokusera på var patientjournalen, remissrutinen och läkemedelslistan samt användarvänlighet och effekter av VAS.

Om resultatet

Enkäten omfattade 18 frågor huvudfrågor med underfrågor. Frågorna framgår av nedanstående redovisning av enkätens resultat.

Resultatet av enkäten redovisas i två delar.

En första del beskriver vilka svar som givits av läkare och sjuksköterskor på den för dem gemensamma enkäten. För läkarnas del redovisas uppgifterna uppdelat på primärvård och länssjukvård, medan sjuksköterskorna redovisas samlat.

Den andra delen redovisar det samlade resultatet för läkarsekreterare.

Läkare och sjuksköterskor

Fråga 1. - Var arbetar Du?

	Läkare	Sjuksköterskor	Totalt
Medicin	27	43	70
Psykatri	10	32	43
Barn/kvinna	16	33	49
Odensala Hc	5	7	14
Z-gränd Hc	5	7	12
Åre Hc	10	9	21
Sveg Hc	5	5	11
Totalt	78	136	220
<i>Svarsfrekvens</i>	<i>71 %</i>	<i>76 %</i>	

Fråga 2. - Vilken yrkeskategori tillhör Du?

Läkare	78
Sjuksköterska (inklusive olika specialiseringar)	136

Fråga 3. - Hur lång tid har Du arbetat med det vårdadministrativa systemet VAS?

	Läkare				Sjuksköterskor	
	Länssj.		Primärv.		Alla	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Mindre än 1/2 år	5	9	2	8	3	2
1/2 till och med 1 år	2	4	2	8	8	6
Längre än 1 år men kortare än 2 år	10	19	8	32	34	25
Lika med eller längre än 2 år men kortare än 3 år	11	21	8	32	27	20
3 år och längre	25	47	5	20	63	47

Fråga 4. - Jag har deltagit i alla delar av VAS-utbildningen som var planerad för min användargrupp.

	Läkare				Sjuksköterskor	
	Länssj.		Primärv.		Alla	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ja	27	51	18	72	97	72
Nej	5	9	3	12	7	5
Jag vet inte vilken utbildning som var planerad	21	40	4	16	31	23

Fråga 5. - Av vilken anledning har Du inte deltagit i hela den VAS-utbildning som var planerad för Din användargrupp? (avser dem som svarat nej, på föregående fråga)

	Läkare				Sjuksköterskor	
	Länssj.		Primärv.		Alla	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Hade inte tid att gå hela utbildningen	1	20	0	0	0	0
Tyckte inte att alla delar var nödvändiga för mig	0	0	0	0	0	0
Annan orsak, nämligen (se nedan)	4	80	3	100	7	100

Svar som lämnats beträffande "annan anledning" fråga 5 (sammanfattning):

- sjukfrånvaro, föräldraledighet
- introduktion på arbetsplatsen
- läkarbrist
- lärt mig i tidigare jobb (Norrbotten)
- var ej i tjänst
- ej schemalagt, fanns ej tid

Fråga 6. - Verksamhetschefen har fastställt rutiner för de remisser som skall hanteras (skickas och tas emot) inom verksamhetsområdet.

	<i>Läkare</i>				<i>Sjuksköterskor</i>	
	Länssj.		Primärv.		Alla	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ja	31	58	12	48	44	33
Nej (Du kommer vidare till fråga 8)	1	2	3	12	7	5
Vet ej (Du kommer vidare till fråga 8)	21	40	10	40	84	62

Fråga 7. Finns nedanstående delar reglerade i de av verksamhetschefen fastställda rutinerna för hantering av remisser? (avser dem som svarat ja, på föregående fråga)

		<i>Ja</i>		<i>Nej</i>		<i>Vet ej</i>	
		Antal	%	Antal	%	Antal	%
Vem eller vilka inom verksamheten som får utfärda remisser	Läkare, alla	33	77	0	0	10	23
	Sjuksköterskor, alla	31	74	1	2	10	24
Hur remisser skall registreras och sändas	Läkare, alla	35	81	0	0	8	19
	Sjuksköterskor, alla	36	88	1	2	4	10
Bevakning av att remissvar kommer in inom godtagbar tid	Läkare, alla	21	49	3	7	19	44
	Sjuksköterskor, alla	24	59	2	5	15	37
Vilka åtgärder som skall vidtas om svaret på en remiss dröjer eller uteblir	Läkare, alla	13	30	4	9	26	60
	Sjuksköterskor, alla	11	27	6	15	24	59
Hur remissvar skall tas emot och registreras	Läkare, alla	31	74	1	2	10	24
	Sjuksköterskor, alla	29	71	2	5	10	24
Hur remisser skall tas emot och registreras	Läkare, alla	34	81	0	0	8	19
	Sjuksköterskor, alla	33	80	1	2	7	17
Hur den remitterande enheten skall få besked om att remissen mottagits och när den kommer att åtgärdas	Läkare, alla	22	52	1	2	19	45
	Sjuksköterskor, alla	19	46	2	5	20	49
Hur patienten skall få besked om att remissen mottagits och när den kommer att åtgärdas	Läkare, alla	17	40	3	7	22	52
	Sjuksköterskor, alla	18	44	2	5	21	51
Vilka åtgärder som skall vidtas om svaret på en remiss inte kan ges inom meddelad tid	Läkare, alla	10	24	3	7	29	69
	Sjuksköterskor, alla	13	32	2	5	26	63

Totalt avgivna svar	Läkare, alla	43
	Sjuksköterskor, alla	41 - 42

Fråga 8. - Finns fastställda rutiner för hur patientuppgifter ska dokumenteras i patientjournaler för att uppfylla Patientdatalagen och Socialstyrelsens föreskrifter 2008:14 om Informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården ??

	<i>Läkare</i>				<i>Sjuksköterskor</i>	
	Länssj.		Primärv.		Alla	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ja	13	25	3	12	56	43
Nej (Du kommer vidare till fråga 10)	0	0	0	0	3	2
Vet ej (Du kommer vidare till fråga 10)	39	75	22	88	71	55

Fråga 9. Finns nedanstående delar reglerade i de fastställda rutinerna för hur patientuppgifter skall dokumenteras i patientjournalen? (avser dem som svarat ja, på föregående fråga)

		<i>Ja</i>		<i>Nej</i>		<i>Vet ej</i>	
		Antal	%	Antal	%	Antal	%
Vilka som har ansvar för uppgifter i en patientjournal	Läkare, alla	12	75	0	0	4	25
	Sjuksköterskor, alla	51	88	1	2	6	10
Hur och när läsning skall ske av uppgifter som förts in i en patientjournal	Läkare, alla	9	56	0	0	7	44
	Sjuksköterskor, alla	35	61	1	2	21	37
Markering som ger varning om att en patient har visat intolerans eller har en överkänslighet	Läkare, alla	14	88	0	0	2	12
	Sjuksköterskor, alla	53	93	1	2	3	5
När anteckning senast skall föras in i patientjournal	Läkare, alla	6	38	1	6	9	56
	Sjuksköterskor, alla	18	32	7	12	32	56
När signering senast skall vara gjord	Läkare, alla	6	38	1	6	9	56
	Sjuksköterskor, alla	17	29	7	12	33	58
Hur signering skall göras när ansvarig läkare inte själv kan signera p.g.a. längre frånvaro	Läkare, alla	15	94	0	0	1	6
	Sjuksköterskor, alla	26	46	2	4	28	50
Hur signering skall göras när ansvarig stafettläkare inte längre finns kvar i verksamheten	Läkare, alla	9	56	1	6	6	38
	Sjuksköterskor, alla	24	43	2	4	30	54
Hur och när spärrning av patientuppgifter skall göras	Läkare, alla	6	38	0	0	10	62
	Sjuksköterskor, alla	17	30	3	5	36	64
Vilka begrepp och termer mm som skall användas	Läkare, alla	7	44	1	6	8	50
	Sjuksköterskor, alla	22	39	6	11	28	50

Totalt avgivna svar	Läkare, alla	16
	Sjuksköterskor, alla	56-58

Fråga 10. I vilken utsträckning förekommer det att Du själv skriver/registrerar i VAS följande uppgifter?

Svarsalternativ	Alltid	Ofta	Sällan	Aldrig
-----------------	--------	------	--------	--------

Svarande som anger alltid eller ofta	Läkare				Sjuksköterskor	
	Länssj.		Primärv.		Alla	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Akutremisser	33	63	21	84	8	6
Allmän remiss	29	56	13	52	25	20
Remissvar	27	52	10	40	16	13
Bedömning av remisser	34	65	9	36	13	10
Journalanteckningar efter mottagningsbesök	6	12	5	20	68	53
Journalanteckningar efter jourbesök	9	17	5	20	29	23
Journalanteckning vid inläggning	17	33	1	4	48	38
Daganteckning	40	77	4	16	61	48
Epikriser	7	13	1	4	36	28
Medicinska utlåtanden	15	29	7	28	12	9
Omvårdnadsjournal	1	2	0	0	91	71
Rådgivning per telefon	31	60	6	24	73	57
Totalt avgivna svar	52	100	25	100	128	100

Fråga 11. - Vad är anledningen/-arna till att Du inte själv skriver/registrerar uppgifterna i VAS enligt föregående fråga? - Du som själv skriver/registrerar det mesta i VAS fyll endast i påstående 1.

	Läkare				Sjuksköterskor	
	Länssj.		Primärv.		Alla	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Skriver/registrerar själv det mesta i VAS	3	3	3	5	109	78
Enligt fastställda rutiner på min arbetsplats skall vi i första hand diktera	13	11	6	10	1	1
Är van vid att diktera men inte att skriva	25	22	13	22	3	2
Anser inte att det är min uppgift att själv skriva i VAS	13	11	6	10	4	3
Det tar för mycket av min arbetstid att själv skriva i VAS	36	32	17	28	2	1
Rutinerna i VAS är inte tillräckligt användarvänliga.	10	9	11	18	5	4
Personligen har jag inget emot att skriva själv i VAS men på min arbetsplats har vi beslutat att fortsätta diktera	2	2	1	2	0	0
Annan anledning, nämligen	12	11	3	5	15	11
Totalt*	114	100	60	100	139	100

*Respondenterna har fyllt i mer än ett svar

Svar som givits beträffande "annan anledning" fråga 11:

- Patientflödet förutsätter diktering
- Logiskt
- Svenska ej mitt modersmål
- Har ej tid att lära mig
- Väldigt oklara rutiner vad som gäller
- Tar för lång tid att både registrerar samtal/besök och skriva
- Ovana att maskinskriva, skriver därför bara korta anteckningar
- Skriver när det snabbt ska vara tillgängligt för andra
- Vi ska lära oss inom snar framtid
- Inte min arbetsuppgift att skriva
- Bedömer själv vad som är bäst från tillfälle till tillfälle
- VAS för krångligt
- Min tid kan användas till bättre saker

Fråga 12. Vad är Din uppfattning om hur patientjournalen hanteras i VAS i nedanstående avseenden?

Svarsalternativ	Alltid	Oftast	Sällan	Aldrig	Har ingen uppfattning
-----------------	--------	--------	--------	--------	-----------------------

Svarande som anger alltid eller oftast	Läkare				Sjuksköterskor	
	Länssj.		Primärv.		Alla	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Journalanteckningar upprättas i VAS i direkt anslutning till patientbesök och liknande	42	81	19	76	105	85
Uppgifterna i patientjournalen kvalitetssäkras och signeras utan fördröjning	35	67	21	84	81	65
Förskrivningsorsak, mål med behandling och uppföljning av behandling för varje ordinerat läkemedel registreras i patientjournalen	26	50	16	64	49	40
Totalt avgivna svar	52	100	25	100	124	100

Fråga 13. Vad är Din uppfattning om hur remisser hanteras i VAS i nedanstående avseenden?

Svarsalternativ	Alltid	Oftast	Sällan	Aldrig	Har ingen uppfattning
-----------------	--------	--------	--------	--------	-----------------------

Svarande som anger alltid eller oftast	Läkare				Sjuksköterskor	
	Länssj.		Primärv.		Alla	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Remisser upprättas och skickas i direkt anslutning till beslutet att remittera patienten	44	85	22	88	75	60
Remitterande enhet anger tidsgräns för medicinskt godtagbar väntetid	18	35	11	44	25	20
Remissbekräftelse skickas till patienten	12	23	6	24	22	18
Remissvar (inte bara en epikris) skickas till remitterande läkare	40	77	13	52	45	36
Remissvar lämnas utan fördröjning	31	60	14	56	31	25
Totalt avgivna svar	52	100	25	100	124	100

Fråga 14. Vad är Din uppfattning om hur läkemedelslistan hanteras i VAS i nedanstående avseenden?

Svarsalternativ	Alltid	Oftast	Sällan	Aldrig	Har ingen uppfattning
-----------------	--------	--------	--------	--------	-----------------------

<i>Svarande som anger alltid eller oftast</i>	<i>Läkare</i>				<i>Sjuksköterskor</i>	
	Länssj.		Primärv.		Alla	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
In- och utsättning av läkemedel registreras i läkemedelslistan så att patientens samtliga ordinerade o aktuella läkemedel framgår av listan	26	50	17	68	51	41
Förskrivningsorsak registreras i läkemedelslistan (i notatet)	19	37	15	60	34	27
Målet med behandling registreras i läkemedelslistan (i notatet)	11	21	7	28	16	13
Uppföljning av behandling registreras i läkemedelslistan (i notatet)	9	17	3	12	10	8
E-recept används när det är möjligt	52	100	24	96	95	77
Totalt avgivna svar	52	100	25	100	124	100

Fråga 15. Hur stämmer det med Din uppfattning att VAS är det stöd Du behöver för att underlätta patientarbetet och öka patientsäkerheten i Ditt dagliga arbete?

Svarsalternativ	Stämmer helt	Stämmer till stor del	Stämmer till liten del	Stämmer inte alls	Vet ej
-----------------	--------------	-----------------------	------------------------	-------------------	--------

<i>Svarande som anger stämmer helt eller stämmer till stor del</i>	<i>Läkare</i>				<i>Sjuksköterskor</i>	
	Länssj.		Primärv.		Alla	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Är ett bra stöd vid diagnostisering	22	42	8	32	49	40
Är ett bra stöd vid ordinationer av läkemedel	30	58	13	52	47	39
Är ett bra stöd vid uppföljning av ordinationer	20	38	10	40	53	43
Är ett bra stöd vid remittering	42	81	16	64	46	38
Remissblanketten i VAS är anpassad till den information som behövs för remissbedömningen	30	58	10	40	23	19
Journalmallen är bra avseende patientuppgifter	31	60	13	52	64	52
Har hjälpfunktioner som ger signaler om intolerans	25	48	11	44	50	41
Har hjälpfunktioner som ger signaler om olämpliga kombinationer av läkemedel	4	8	3	12	13	11
Patientens hela sjukdomshistoria är lätt att överblicka	9	17	3	12	46	38
Information om pågående behandling är lätt att överblicka	17	33	9	36	52	43
Ger information så att viktiga kontroller/åtgärder görs för att undvika att exempelvis provsvar glöms bort	14	27	3	12	33	27
All relevant journalinformation finns samlad och lättillgänglig och patienten behöver inte upprepa sin sjukdomshistoria	19	37	7	28	58	48
Totalt avgivna svar	52	100	25	100	122	100

Fråga 16. Hur stämmer Din uppfattning om användarvänligheten i VAS med nedanstående påståenden?

Svarsalternativ	Stämmer helt	Stämmer till stor del	Stämmer till liten del	Stämmer inte alls	Vet ej	
Svarande som anger stämmer helt eller stämmer till stor del			Läkare		Sjuksköterskor	
			Länssj.	Primärv.	Alla	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Det är enkelt att snabbt få åtkomst till de uppgifter som behövs för att ställa diagnos	20	39	10	40	30	25
Det är enkelt att få åtkomst till uppgifter för att bedöma patientens vårdbehov	18	35	6	24	53	44
VAS är enkelt att hantera för tillfälligt anlitade vårdgivare exempelvis stafettläkare	7	13	1	4	21	18
VAS innehåller tillräckligt med hjälpfunktioner (hjälp/text/frågor som ställs av systemet vid reg.)	8	15	4	16	28	23
Det är lätt att få fram en översikt över patientens läkemedelsanvändning	22	43	11	44	56	47
Varning om intolerans är lätt att uppmärksamma i VAS	39	75	15	60	77	64
Varning om olämpliga kombinationer av läkemedel är lätt att uppmärksamma i VAS	7	13	5	20	19	16
I systemet styrs rutinflödet på ett ur patientprocessen tillfredsställande sätt	11	21	3	12	12	10
Det är enkelt att skriva/registrera i patientjournal	38	73	6	24	84	70
Det är enkelt att skriva/registrera och skicka remisser	35	67	13	52	41	34
Det är enkelt att skriva/registrera i läkemedelslistan	37	71	13	52	18	15
Totalt avgivna svar	52	100	25	100	120	100

Fråga 17. Hur bedömer Du nedanstående påståenden när det gäller förväntade effekter med införandet/ användandet av VAS?

Svarsalternativ	Helt enligt förväntningarna	Till stor del enligt förväntningarna	Till liten del enligt förväntningarna	Inte alls enligt förväntningarna	Vet ej	
Svarande som anger helt eller till stor del enligt förväntningarna			Läkare		Sjuksköterskor	
			Länssj.	Primärv.	Alla	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Läkare och sjuksköterskor har fått mer tid för patientrelaterat arbete	7	13	2	8	13	11
Patientsäkerheten har förbättrats	25	48	6	25	50	42
Tillgängligheten till aktuell information om patienterna har ökat	39	75	18	75	88	73
Patienten kan få snabbare besked	30	58	12	50	58	48
Färre patientbesök genom snabbare tillgång till information	8	15	2	8	14	12
Förekomsten av dubbelprovtagning har minskat genom införandet av VAS	15	29	10	42	32	27
VAS har medfört en säkrare läkemedelsanv.	19	37	10	42	26	22
VAS har medfört säkrare remisshantering	23	44	11	46	27	23
Efterlevnaden av sekretessreglerna har förbättrats	8	15	5	21	19	16
VAS har bidragit till en bättre arbetsmiljö	17	33	2	8	34	28
Totalt avgivna svar	52	100	24	100	120	100

Fråga 18. - Här har Du möjlighet att skriva om Du har synpunkter utöver eller om Du vill förtydliga de svar Du lämnat på föregående frågor.

Sammanfattning av fritextsvar

Om för- och nackdelar med VAS

- VAS stora fördel är att vi får tillgång till nästan all information runt patienten. Dess stora nackdel är att det är användarvänligt. Systemet är komplicerat, svårt att lära sig och att det stjäl tid.
- Man får lära sig att leva med VAS och när man väl vant sig fungerar det ändå skapligt bra även om det knappast har minskat tidsåtgången för administration.
- När alla i JLL utnyttjar VAS fullt ut (Ex läkemedelslistan) blir det nog ännu bättre.
- VAS tillfredsställer inte ens de mest basala krav man kan ha på datajournal.
- Ett mer användarvänligt system än VAS skulle ha skapat stora tids- och effektivitetsvinster.
- Efter införandet av VAS har arbetssituationen försämrats betydligt.
- Det är orättvist att jämföra VAS med pappersjournal eftersom ett datasystem naturligtvis är bättre.
- VAS är ologiskt och mycket användarvänligt. Jag tycker det bör skrotas.
- Enda fördelen just nu är att man kan läsa hela länet kliniker t.ex. ordinationer från annan klinik när det gäller t.ex. såromläggningar eller kateterstorlekar.
- Positivt att kunna läsa ex sjukhusanteckningar när man har patient på telefon
- Risken finns att avdelningspersonal arbetar mer vid datan än i direkt patientkontakt.
- Rent generellt är jag nöjd med VAS och anser det användarvänligt för egen del.
- Jag har endast arbetat med datajournalssystem och tycker att det är oumbärligt.
- Väldigt mycket tid går åt till administration och frustration över VAS. Jag har inte hört någon som uttalat sig positivt om systemet utan bara negativt.
- Det är inte enkelt med VAS, men att det ska vara datajournalssystem är en självklarhet för mig.
- När det gäller avdelningsarbetet tycker jag att arbetet underlättats vad det gäller prov- och röntgensvar och journalanteckningar
- En mycket stor VAS-fördel är att jag kan få överblick totaljournal + totallab

Om användarvänlighet

- För oss som sitter och administrerar oss själva så blir det alldeles för många knapptryckningar.
- För få "defaults" inlagda i programmet.
- T.ex. en telefonanteckning tar för lång tid
- Helt ologiskt, tar lång tid att registrera patienter (inte minst utläningar) i kassan m.m.
- Schemaadministrationen kunde förenklas
- Kassafunktionen måste göras bättre
- Svårt med överblicken.

- Att göra registreringar tar en enorm tid och det går ändå inte att se statistik.
- Jag tycker att VAS fungerar ganska bra
- Kvarstår många barnsjukdomar att lösa innan Vas blir användarvänligt
- Bakgrunden grå och tråkig.
- Det finns fortfarande för många delmoment t.ex. vid signering av provsvar."
- Det är dålig översikt, alldeles för många fönster som det ska pendlas mellan, för litet format, enormt mycket klickande med musen, för mycket manuellt bearbetande med anteckningar man skriver, provsvarslistan är liten

Om remisser

- Meddelande till andra om t.ex. ett blodtryck eller receptönskemål kan jag inte åtgärda och ta bort direkt.
- Remisshantering är under all kritik. Läkare kan ej bedöma remissen och sedan skicka den till annan klinik för då försvinner läkarens bedömning helt.

Om journal

- Besökslistan är helt oanvändbar. Jag vill ha diagnoser där och kunna plocka fram bara läkaranteckningarna, mottagningsbesöken osv.
- Svår att överblicka, dessutom bygger man in så många säkerhetsfunktioner som inte behövs
- Direktsignering måste kunna funka när man läser i journalen - en kvalitetsrisk då detta tar för lång tid.
- Överskådligheten för de patienter med många besök/vårdtillfällen är usel. Detta är en säkerhetsrisk då det tar orimligt lång tid att hitta relevant information.
- På natten får man otroligt lite information i VAS. Oftast så står bara någon rad i VAS. Skrivs dagen efter av sekreterare – en patientfara.
- Lablistan är mycket dålig och svår att överblicka. Proverna är inte grupperade logiskt.
- Sökord används i alltför liten omfattning. Vilket gör att journalen blir svår att hitta i.
- Mallen används inte av alla enheter.

Om omvårdnadsjournal

- Det finns svårigheter i systemet med att vi som sjuksköterskor ska komma ihåg så många olika moment.
- Tycker inte att omvårdnadsdokumentationen är tillfredställande.
- Omvårdnadsdokumentationen är väldigt svår att överblicka i VAS.

Om läkemedelslista

- Läkemedelsregister är mycket svårsläst så det blir ibland fel recept utskrivet. Detta är ett fel som klart ökat sedan VAS infördes.
- Receptförskrivningen tar onödigt lång tid och ger alltså sämre säkerhet än andra system.
- Läkemedelsfunktionen är nog i grunden bra, men vi förskrivare sköter inte uppdateringen
- Läkemedelslistan är ibland inte tillförlitlig då inaktuella ordinationer inte sätts ut på listan. Slarvas mycket med detta från sjukhuset.
- Följsamheten i att uppdatera läkemedelslistan är dålig ffa inom primärvården
- Kan inte se exakt vilket diabeteshjälpmiddel pat. fått utskrivet när det gäller pennkanyler
- Prio I utan konkurrens är att medicinlistorna blir mer lätthanterliga och ständigt uppdateras.
- Ska kunna användas direkt på t ex akuten vid inläggning.
- Helt oacceptabelt och patientfarligt som hanteringen är idag.
- På vår avdelning arbetar vi inte med läkemedelslista i VAS
- En snar övergång till fullt datoriserad läkemedelsordination är nödvändig för patientsäkerheten.
- Dubbelkommunikation med apoteket. Apoteket borde också kunna skicka meddelanden till förskrivare/VAS (som i E-dos).
- Läkemedelslistan går att förbättra åtskilligt så att den används istället för cardex.

Om sekretess

- Ur sekretess synpunkt helt förkastligt.
- Historiklistan är gjord för att man skall kunna kontrollera att jag inte olovligen läser journalanteckningar. För verksamheten saknar det upplägget värde.

Om förbättringar

- Fler blanketter behöver finnas: dödsbevis, läkarintyg för föräldrapenning (under + över 12 år), körkortstintyg borde läggas in.
- Spirometri, 24-timmars bltr samt vaccinationer saknar jag moduler för (borde finnas på samma sätt som lab eller ekg).
- Hjälptexter som kommer upp om man är osäker vart man skall dokumentera i Vas
- Jag vill ha mina egna receptfavoriter inlagda.
- Saknar FASS, kopplad till läkemedelslistan.
- Koppla VAS till medix-hanteringen!
- Förändra så att man kan använda samma statussökord i vårdplan flera ggr och direkt koppla det till åtgärd
- Vore bra om man kunde ha flera aktiva rutor öppna samtidigt.
- Det behövs flera alternativa sökord
- En stor förbättring vore om vi kunde diktera ljudfiler och på så sätt få in diktaten direkt in i datajournalerna.

- Nyinkomna svar borde ha en särskild färg. Ett hjärntumörsvar som kom oväntat på en patient jag ej kände fick ligga i flera dagar så det vore angeläget.
- Snabbkommandon måste förbättras."
- Skulle vilja att det bättre gick att ha en sammanfattning av patientens bakgrundsanamnes.
- Man bör kunna ha tillgång till journaltext, labsvar etc när man skriver sjukintyg, remisser etc., genom att bara byta fönster. Nu måste man dra igång en annan dator eller memorera allt.
- Akutmottagningsjournal i eller ansluten till VAS. Oförnuftigt med ett helt eget, parallellt system på akuten.
- Sjukskrivningar och recept borde automatiskt gå in i journaltext och ej bara finnas i respektive modul.
- Kan inte besöksregistrering utan diktat få finnas?
- Försättsblad med ändringsbara fortlöpande aktuella medicinska (=kroniska diagnoser + senaste kontakter i övrigt) och sociala data, samt läkemedel överblickbart behövs.

Om styrningen av VAS

- Trögt att få ändringar i VAS till stånd
- Långa handläggnings/utvecklingstider
- Adekvat VAS-utbildning för varje arbetskategori (även läkare) är en nödvändighet.
- Rutiner för vad som ska dokumenteras (och av vem) bör ses över.
- I enkäten var det mycket konstiga frågor om landstinget har skriftliga rutiner etc. Det utgår jag givetvis ifrån, men kan inte svara ja för jag har inte sett några. Det mesta är ganska självklart vad som gäller när man arbetat ett antal år.
- Låt alla nya få gå en kurs och inte bara lära sig av sina kollegor.
- Jag tycker inte att det är patientsäkert när det inte finns möjlighet att få hjälp kvällar och helger när det blir något fel med VAS.
- Det skulle finnas en mall för hur nya läkare och stafettdoktorer hittar olika saker i VAS. VAS-instruktionen som de får är ej tillräcklig eftersom det är ett krångligt system.

Till sist ett poem

"Innan VAS var det mycket knas.

Nu har jag överblick med ett klick.

Ser allt i ett nafs, slipper en massa tjafs.

Slippa journal leta, fråga någon som inget veta.

Nu har jag koll, utan VAS hade det varit noll.

VAS är här för gott, som högsta vinsten på en lott.

Kan jag inte vara utan,

i min tjänst på denna Landstingsskutan."

Läkarsekreterare

Fråga 1. - Var arbetar Du?

<i>Läkarsekreterare</i>	
Medicin	21
Psykiatri	11
Barn/kvinna	6
Odensala Hc	5
Z-gränd Hc	3
Åre Hc	2
Sveg Hc	4
Totalt	52
<i>Svarsfrekvens</i>	<i>87%</i>

Fråga 2. - Hur lång tid har Du arbetat med det vårdadministrativa systemet VAS?

<i>Läkarsekreterare</i>		
	Antal	%
Mindre än 1/2 år	0	0
1/2 till och med 1 år	1	2
Längre än 1 år men kortare än 2 år	16	31
Lika med eller längre än 2 år men kortare än 3 år	5	10
3 år och längre	30	58

Fråga 3. - Jag har deltagit i alla delar av VAS-utbildningen som var planerad för min användargrupp.

<i>Läkarsekreterare</i>		
	Antal	%
Ja	50	96
Nej	0	0
Jag vet inte vilken utbildning som var planerad	2	4

Fråga 4. - Av vilken anledning har Du inte deltagit i hela den VAS-utbildning som var planerad för Din användargrupp?

<i>Läkarsekreterare</i>		
	Antal	%
Hade inte tid att gå hela utbildningen	0	0
Tyckte inte att alla delar var nödvändiga för mig	0	0
Annor orsak	0	0

Fråga 5. - Verksamhetschefen har fastställt rutiner för de remisser som skall hanteras (skickas och tas emot) inom verksamhetsområdet

<i>Läkarsekreterare</i>		
	Antal	%
Ja	29	56
Nej	4	8
Vet ej	19	37

Fråga 6. Finns nedanstående delar reglerade i de av verksamhetschefen fastställda rutinerna för hantering av remisser? (avser dem som svarat ja, på föregående fråga)

	<i>Ja</i>		<i>Nej</i>		<i>Vet ej</i>	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Vem eller vilka inom verksamheten som får utfärda remisser	26	90	2	7	1	3
Hur remisser skall registreras och sändas	29	100	0	0	0	0
Bevakning av att remissvar kommer in inom godtagbar tid	18	62	4	14	7	24
Vilka åtgärder som skall vidtas om svaret på en remiss dröjer eller uteblir	16	55	4	13	9	31
Hur remissvar skall tas emot och registreras	27	93	1	3	1	3
Hur remisser skall tas emot och registreras	29	100	0	0	0	0
Hur den remitterande enheten skall få besked om att remissen mottagits och när den kommer att åtgärdas	20	69	2	7	7	24
Hur patienten skall få besked om att remissen mottagits och när den kommer att åtgärdas	20	69	2	7	7	24
Vilka åtgärder som skall vidtas om svaret på en remiss inte kan ges inom meddelad tid	15	52	3	10	11	38

Totalt antal svar: 29

Fråga 7.-Har landstinget fastställt rutiner för hur patientuppgifter ska dokumenteras i patientjournalen för att uppfylla Patientdatalagen och Socialstyrelsens föreskrifter 2008:14 Informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården?

Läkarsekreterare

	Antal	%
Ja	33	63
Nej	1	2
Vet ej	18	35

Totalt antal svar: 52

Fråga 8. Finns nedanstående delar reglerade i de fastställda rutinerna för hur patientuppgifter skall dokumenteras i patientjournalen? (avser dem som svarat ja, på föregående fråga)

	<i>Ja</i>		<i>Nej</i>		<i>Vet ej</i>	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Vilka som har ansvar för uppgifter i en patientjournal	28	82	0	0	6	18
Hur och när läsning skall ske av uppgifter som förts in i en patientjournal	24	71	0	0	10	29
Markering som ger varning om att en patient har visat intolerans eller har en överkänslighet	33	97	1	3	0	0
När anteckning senast skall föras in i patientjournal	19	56	8	24	7	21
När signering senast skall vara gjord	12	35	8	24	14	41
Signering när ansvarig läkare inte själv kan signera p.g.a. längre frånvaro	24	71	1	3	9	26
Signering när ansvarig stafettläkare inte längre finns kvar i verksamheten	23	68	3	9	8	24
Hur och när spärrning av patientuppgifter skall göras	19	56	0	0	15	44
Språket i journaler (termer och begrepp)	17	50	6	18	11	32

Totalt antal svar: 34

Fråga 9. Hur stor andel av läkarna inom Din verksamhet skriver/registerar själv i VAS följande uppgifter?

Svarsalternativ	Alla	De flesta	Ett fåtal	Ingen	Vet ej
-----------------	------	-----------	-----------	-------	--------

Svarande som anger alla eller de flesta

Läkarsekreterare

	Antal	%
Akutremisser	23	44
Allmän remiss	10	19
Remissvar	6	12
Bedömning av remisser	29	56
Journalanteckningar efter mottagningsbesök	4	8
Journalanteckningar efter jourbesök	4	8
Journalanteckning vid inläggning	3	6
Daganteckning	5	10
Epikriser	4	8
Medicinska utlåtanden	13	25
Rådgivning per telefon	6	12
Totalt antal svar: 52		

Fråga 10. Anser Du att införandet av VAS möjliggjort att läkarna själva bör skriva/registrera i stället för diktera?

	<i>Läkarsekreterare</i>	
	Antal	%
Ja	5	10
Nej	41	79
Har ingen uppfattning	6	11
Totalt antal svar: 52		

Fråga 11. Vad är anledningen/-arna till att Du inte anser läkarna bör skriva/registrera själva i VAS? (Besvarats av dem som angivit nej i föregående fråga)

	<i>Läkarsekreterare</i>	
	Antal	%
Läkarna har inte tillräcklig kunskap om VAS	13	12
Det tar för stor del av läkarnas tid för patientarbete	35	32
Skulle innebära sämre kvalitet i journalanteckningar mm	31	28
Anser inte att detta skulle medföra några kvalitetsvinster	22	20
Annan anledning	9	8
Totalt antal svar: 110 (fler svarsalternativ har avgivits)		

Sammanfattning av fritextsvar "Annan anledning" fråga 11:

- Eftersom de (läkarna) naturligt inte kan sätta sig in i all VAS-hantering som vi sekreterare kan göra, riskerar de ofta att inte förstå betydelsen av vissa moment som gör att det blir "rätt och riktigt".
- P g a att så många utländska läkare som ej kan svenska.
- Det blir inte kostnadseffektivt i längden att låta vårdgivarna utföra den stora administrativa apparat som är runt journalhanteringen. Det handlar inte om att "bara" skriva journaler, det är en kedja som måste följas för att det ska bli rätt - detta har inte vårdgivare tid att lära sig och skulle ta en väsentlig del av deras patienttid
- VAS betyder en klar effektivisering, men att vårdgivarna själva ska hantera den här biten tycker jag är helt befängt.
- Läkarna ska ägna sig åt patienterna
- Det finns risk att det missas i remissvar
- Oordning i registreringar vid t e x jour, de (läkarna) måste då också lära sig kassabilden.
- Utbildade läkarsekreterare finns för detta.
- Sekreterare blir utan arbetsuppgifter
- Säkerhetsrisk. Våra läkare kan diktera en hel journal men inte tänka på alla "kringmoment" i form av att boka återbesök/inläggningar, skicka kopior och brev, skriva/besvara remisser och specialistvårdsremisser och bevaka listor av olika slag
- Säkerhetsnivå höjd i och med andra person (sekr) som skriver och korrekturläser= kvalitetssäkring
- Sekreterarna gör jobbet snabbare, mer effektivt och det blir mindre fel i journalerna

Fråga 12. Vad är din uppfattning om hur patientjournalen hanteras i VAS i nedanstående anledning?

Svarsalternativ	Alltid	Oftast	Sällan	Aldrig	Har ingen uppfattning
-----------------	--------	--------	--------	--------	-----------------------

Svarande som anger alltid eller oftast**Läkarsekreterare**

	Antal	%
Journalanteckningar upprättas i VAS i direkt anslutning till patientbesök och liknande	40	77
Uppgifterna i patientjournalen kvalitetssäkras och signeras utan fördröjning	39	75
I patientjournalen antecknas förskrivningsorsak, mål med behandling och uppföljning av behandling	43	83

Totalt antal svar: 52

Fråga 13 och 14 utgår.**Fråga 15. Vad är din uppfattning om hur remisser hanteras i VAS i nedanstående anledning?**

Svarsalternativ	Alltid	Oftast	Sällan	Aldrig	Har ingen uppfattning
-----------------	--------	--------	--------	--------	-----------------------

Svarande som anger alltid eller oftast**Läkarsekreterare**

	Antal	%
Remisser upprättas och skickas i direkt anslutning till beslutet att remittera patienten	42	81
Remitterande enhet anger tidsgräns för medicinskt godtagbar väntetid	15	29
Remissbekräftelse skickas till patienten	23	44
Remissvar (inte bara en epikris) skickas till remitterande läkare	43	83
Remissvar lämnas utan fördröjning	31	60

Totalt antal svar: 52

Fråga 16 utgår.

Fråga 17. Hur stämmer nedanstående påståenden med Din uppfattning om VAS som stöd i verksamheten och användarvänligheten i VAS?

Svarsalternativ	Stämmer helt	Stämmer till stor del	Stämmer till liten del	Stämmer inte alls	Har ingen uppfattning
-----------------	--------------	-----------------------	------------------------	-------------------	-----------------------

Svarande som anger stämmer helt eller till stor del

Läkarsekreterare

	Antal	%
Det är enkelt att skriva/registrera i patientjournalen	49	94
Det är enkelt att skriva/registrera och skicka remisser	48	92
Journalmallen/-arna är väl anpassade till verksamheten	39	75
Remissmallen/-arna är väl anpassade till verksamheten	40	77
VAS är enkelt att hantera för tillfälligt anlitade/nyanställda läkarsekreterare	20	38
VAS innehåller tillräckligt med hjälpfunktioner (hjälpstext och frågor som ställs av systemet vid registrering)	26	50
I VAS finns rutiner som är ett bra stöd för kontroll och bevakning av svar av olika slag (provsvår, röntgensvar mm)	30	58
I VAS finns bra stöd för ordbehandling	3	6
Registreringen i VAS underlättas av åtkomst till exempelvis standardmeningar	12	23
Rutinflödet i VAS följer vårdprocessen	18	35

Totalt antal svar: 52

Fråga 18. - Här har Du möjlighet att skriva om Du har synpunkter utöver eller om Du vill förtydliga de svar Du lämnat på föregående frågor.

Sammanfattning av fritextsvar:

Om för- och nackdelar med VAS

- Jag tycker att VAS är ett effektivt journalsystem men det kan utvecklas betydligt - exempelvis efterlyser vi sekreterare att man ska kunna skicka brev elektroniskt och inte pappersvägen som nu.
- I VAS ska det vara lättare att se vad som har hänt med patienten alltså som en röd tråd, mm.
- Jag tycker att VAS är bra. Om man jämför med tidigare så är det otroligt.

Om användning av VAS

- Det är för mycket tryckningar, vas är ej konsekvent, det är inte lika i olika fönster vad gäller tryckningar osv.
- För mycket knapptryckningar vid t ex telefonregistrering.
- I kassan besvärligt att byta skrivare vid utskrift av kvitto resp RP-blankett.
- Seghet i systemet vissa dagar.
- Lång väntan på utskrift av t ex brev (PAKO)
- Systemet är "tröghanterat", innehåller för mycket knapptryckningar för att utföra enkla arbetsuppgifter. Tar mycket extra tid då man får sitta och vänta mellan varje knapptryckning och det skapar irritation.
- Det är ett snabbjobbat och lättjobbat datasystem.
- Tycker att VAS är ett trögt program, tar lång tid att hoppa mellan olika program.

Om journal och remiss

- Remisser till akuten hamnar i medicinmot-tagningens låda och de som inte blir åtgärdade direkt är ibland nästan omöjliga att åtgärda.
- I re 15 när man åtgärdat en remiss hamnar man på nästa patient när remissen försvinner. Kan ställa till det.
- En del läkare går emellan 3-4 mottagningar. Som det är nu måste man backa ur och börja om för att klara att se vilken mottagning det gäller."
- Går inte att ändra mottagare i remiss som är "bedömd", t ex skicka vidare när den hamnat fel.
- I vissa menyer flyttas markören när man gör andra anrop emellan, vilket gör att annan patient aktualiserats och risken för felknappning stor om man inte är tillräckligt observant att patientbyte skett.
- Svårt att uppskatta frågan om signering då man oftast inte har att göra med journalen mer än vid skrivtillfället - fanns heller ingen post att svara ""vet ej"" på...
- Bättre medicinlista som kan hållas efter på ett lättare sätt.

Om möjliga förbättringar

- En funktion för att se flödet av en inkommande remiss (på ett ställe)
- En funktion för "checklista" för vanliga frågor till patienten vid första besöket (kontaktperson, om patienten godkänt att delta i kvalitetsregister, får anhörig kontaktas?)
- Hantering av "internremisser" i VAS redan existerande system, eller att annat system.
- Förenkling i kassafunktioner när det gäller att få med sig uppgifter om pat/mott/avd osv.
- Det vore bra om en sekretessmarkerad journal var markerad "för alltid" och inte att man måste markera för varje anteckning,
- En "varningsruta" när man går in i en sekretessjournal.
- Kassafunktionen har förbättringspotential t ex att personnumret borde följa de olika delarna i kassaflödet
- En större skrivruta med större text vore önskvärt.
- Jag brukar lämna förslag till vår VAS-ansvariga.
- Ordbehandlingsprogram vore bra.
- Borde synas i anteckningen direkt och automatiskt om en kopia gått någonstans
- Starkare markering för avlidna och skyddad adress.

Om rutiner och styrning

- Inom verksamhetsområdet har vi fått bra rutiner för hur vi ska göra med VAS men inte så mycket för hur patientjournalen rent generellt ska skötas. Hittade inte, apropå frågorna 7-8, landstingsövergripande rutiner för journalhantering.
- Vad jag vet har inte vår verksamhetschef givit ut några regler när det gäller VAS.

- Vi har bra rutiner på vår mottagning sedan kan det väl finnas något men det är inget som jag har uppfattat.
- Otydlighet i om att sända av läkare osignerade remisser, anteckningar etc.

Om läkarnas registrering

- Vi har sett otaliga fel som uppstått i samband med att vårdgivarna skriver själva, t ex hänger flera remisser kvar i luften då man bokar in patienten fel, man glömmar ta med remissen i bokningen vilket genererar längre väntetider i statistiken
- Man skriver själv men diagnosregistrerar inte (fel i statistiken).
- Man bokar in patienten själv på ""egna listor"", glömmar boka in patienten i VAS och meddela kassan - går patienten förbi kassan blir det således förlorade patientintäkter.
- Det blir inte kostnadseffektivt i längden att läkarna ska sköta skrivjobbet
- Har blivit mycket fel när annan personal varit inne och skrivit.
- Jag tycker att alla ska göra det vi är bra på, vi sekreterare är bra på att skriva journaler och hantera VAS - vårdgivarna är bra på att ta hand om patienter.
- Fler vårdgivare än läkare för journal. Dessa vårdgivare skriver i stor utsträckning själva vilket inte alls är bra, det blir ofta fel och dessutom så finns det vissa vårdgivare som ligger långt efter i journalskrivning.